

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.II.20.137/2024/7/I.

A felperes: Felperes1

(Cím1.)

A felperes képviselője: Rátky és Társa Ügyvédi Iroda

(cím4)

Az alperes: Alperes1

(Cím2.)

Az alperes képviselője: Dózsa Ügyvédi Iroda

(cím7) és

Pataki Petra Ügyvédi Iroda

(cím6)

A per tárgya: szerződésszegésből eredő kár és járuléakai

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék

32.G.40.110/2023/23.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes, 24. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.540.000,- (Kettőmillió – ötszáznegyvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A felperes, mint a 100 %-ban Önkormányzat1 tulajdonában álló gazdasági társaság helységi település távhő szolgáltatását végzi. Az alperes földgáz- és villamosenergia kereskedelmi engedélyes gazdasági társaság. A peres felek között 2022. június 9-én jött létre földgáz adásvételi szerződés, amely alapján a felperes vállalta, hogy a szerződés I. számú mellékletében meghatározott felhasználási helyen, a cím1 szám alatti telephelyen felmerülő teljes földgázigényét kizárólag az alperestől vásárolja meg. A szerződés 3.3. pontja értelmében a szerződés határozott időtartamra jött létre, a földgáz átadás-átvételi kötelezettség időtartama (szállítási időszak) 2022. október 1. 6:00 órától 2023. október 1. 6:00 óráig tart. A szállítási időszakra szerződött mennyiség 22 442 450 kWh (4.1. pont). A 4.3. pont szerint a szerződött mennyiségtől való megengedett eltérés mértékét a felek a 6. pontban szabályozzák. A 6. pont az „átadás-átvételi kötelezettség (alulvételezés, felülvételezés)” címet viseli, és kimondja: „a szerződött mennyiségtől való eltérés esetén a vevő pótdíj fizetésére nem köteles, a vételezés felső korlátja a lekötött órai teljesítmény”. A 8.1. alpont rögzíti, hogy a felek a földgáz nettó egységárát (földgázenergia díj) minden hónap utolsó napján milyen módszer szerint (milyen képlet alkalmazásával) határozzák meg. A „havi elszámoló ár” címet viselő 8.2. alpont két képletet tartalmaz a havi elszámoló ár kiszámítására, az egyik képlet arra az esetre vonatkozik, ha adott hónapban a vevő által átvett mennyiség meghaladja, a másik képlet pedig arra az esetre, ha az nem éri el az adott havi fixált mennyiséget. A szerződés I. számú melléklete a szállítási időszak tekintetében minden egyes naptári hónapra meghatározza a szerződött mennyiség adott hónapra eső mértékét. A számlázási és fizetési feltételek címet viselő 9. pont szerint a számla kiállításának határideje a tárgyhónap 20. naptári napja, a fizetési határidő pedig a tárgyhónapot követő 20. naptári napja. A 17.1. pont alapján a vevő és az eladó jogait és kötelezettségeit részletesen az Általános Szerződési Feltételek (ÁSZF), különösen annak 7.4. pontja tartalmazza.

[2] Az üzletszabályzat 7.6. pontja értelmében, amennyiben az üzletszabályzat és a szerződés valamely kérdést eltérő módon szabályoz, a szerződésben megfogalmazott rendelkezések az irányadók. Az üzletszabályzat 7.11.1.3. pontja az alulvételezést a vevő által elkövethető szerződésszegésnek minősíti, és lehetséges jogkövetkezményként kártérítést, illetve pótdíjat határoz meg. Az üzletszabályzat 7.11.10.b. pontja kimondja: ha a felek a szerződésben az átadás-átvételi kötelezettségben állapodnak meg, úgy a minimális mennyiséget el nem érő földgázfelhasználáshoz (alulvételezés) kapcsolódó, szerződésben megállapított fizetési kötelezettség olyan pótdíj, mely a szerződésszegés jogkövetkezménye, ezért ÁFA mentes. Az előbbiekhöz kötődő szabály, hogy ellenkező rendelkezés hiányában a

minimális mennyiség megegyezik a szerződés szerint szerződött mennyiség 90 %-ával, az alulvételezési pótdíj összege pedig a különbözet mértékének és a szerződés szerinti havi nettó egységár 100 %-ának szorzataként kerül meghatározásra.

[3] A felek közti szerződésben megállapított „szállítási időszak” első napján lépett hatályba a 354/2022. (IX.19.) Korm.rendelet az egyes intézmények földgázfelhasználásának szabályozásáról. A hatálybalépés napján a rendelet személyi hatálya az államháztartásról szóló törvény szerinti, az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervekre, illetve az előbbiek szerinti költségvetési szerv irányítása vagy felügyelete alá tartozó központi, területi és helyi költségvetési szervre vagy intézményre, valamint azon gazdasági társaságokra terjedt ki, amely felett az állam a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 8:2. § szerinti többségi befolyással vagy közvetett befolyással rendelkezett. E személyi hatály 2022. október 6-tól kibővült többek között a helyi önkormányzattal, illetve az általa fenntartott költségvetési szervvel, majd 2023. február 2-től a helyi önkormányzat többségi befolyása vagy közvetett befolyása alatt álló gazdasági társaságokkal. A rendelet szerint a hatálya alá tartozó intézmény által a földgázkereskedővel megkötendő vagy megkötött hatályos földgázkereskedelmi szerződésben foglaltaktól eltérően a minimális földgázmennyiség a szerződött földgázmennyiség 75 %-a, kivéve, ha a szerződés ennél kisebb minimális földgázmennyiséget állapít meg. A rendelet 2. § (2) bekezdése értelmében az előbbi rendelkezés a rendelet erejénél fogva a földgázkereskedelmi szerződés részévé válik.

[4] A felperes a szerződéses időszakban a szerződés I. számú mellékletében meghatározott havi szerződött mennyiséget a következő százalékos mértékben vette át: 2022. októberében 80 %, 2022. novemberében 90 %, 2022. decemberében 87 %, 2023. januárjában 75 %, 2023. februárjában 86 %, 2023. márciusában 90 %, 2023. áprilisában 101 %, 2023. májusában 70 %, 2023. júniusában 95 %-ot.

[5] A 2022. októberi fogyasztásról alperes által kiállított 306.640.921,- forint összegű számlát a felperes 2022. december 16-án és december 22-én két részletben törlesztette. A 2022. novemberi fogyasztásról kiállított 443.430.675,- forint összegű számlát a felperes 2023. január 13-án teljesítette. A 2022. decemberi fogyasztásról a 611.338.607,- forint összegű, 2023. január 19-én esedékes számlát a felperes oly módon törlesztette, hogy 2023. február 2-án kifizetett 350.980.115,- forintot, 2023. február 21-én 99.684.527,- forintot, 2023. február 24-én 100.000.000,- forintot és 2023. február 27-én 60.673.965,- forintot. A 2023. januárt érintően kiszámlázott 310.774.035,- forint összegű számlát a felperes akként fizette meg, hogy 2023. március 9-én 50.000.000,- forintot, március 13-án 100.000.000,- forintot, március 16-án 134.402.287,- forintot törlesztett, illetve beszámításra került az előző havi 26.374.748,- forint túlfizetés. Ezen számla esedékessége 2023. február 25. napja. A 2023. februárra vonatkozó 259.726.728,- forint összegű, 2023. március 20-án esedékes számlát a felperes akként egyenlítette ki, hogy 2023. április 5-én megfizetett 100.000.000,- forintot, április 11-én 60.000.000,- forintot, április 13-án 67.568.067,- forintot, és beszámításra került az előző havi 32.158.661,- forint túlfizetés. A 2023. márciusi 238.834.369,- forint összegű előlegszámla kiegyenlítése oly módon történt, hogy 2023. március 20-án a felperes 100.000.000,- forintot, április 25-én 50.000.000,- forintot, május 10-én 76.427.534,- forintot fizetett meg, továbbá beszámításra került az előző havi 12.406.835,- forint túlfizetés. E számla esedékessége 2023. április 20. napja volt. A 2023. áprilisi fogyasztást érintő 164.372.576,- forint összegű, 2023. május 20-ai esedékességű számlát a felperes kiegyenlítette, 2023. április 19-én megfizetett 100.000.000,- forintot, 2023. június 9-én 57.662.963,- forintot, és beszámításra került

6.709.613,- forint túlfizetés. A 2023. májusát érintő 75.742.170,- forintos számlát a felperes két részletben fizette meg, 2023. június 20-án 70.000.000,- forintot, 2023. június 21-én 5.742.170,- forintot. A 2023. június havi fogyasztásra vonatkozó 41.453.485,- forint összegű számla megfizetése 2023. július 20-án történt meg.

[6] A felperes által késedelmesen teljesített számlák miatt az alperes kamatértesítő leveleket küldött. 2023. április 12-i teljesítési határidővel 6.081.137,- forint, 2023. május 10-i fizetési határidővel 2.571.344,- forint, 2023. június 7-i fizetési határidővel 2.951.205,- forint, 2023. július 12-i fizetési határidővel 879.440,- forint, 2023. augusztus 9-i fizetési határidővel 630.344,- forint megfizetésére hívta fel a felperest.

[7] A felperes, valamint tulajdonosa, Önkormányzatla 2022. december 21-én levélben fordult az energiaügyi miniszterhez. Kérték a miniszter támogatását és a szükséges intézkedések megtételét annak érdekében, hogy a kormányrendelet hatálya kiterjedjen a 100 %-ban önkormányzati tulajdonban álló távhőszolgáltató jogi személyekre is.

[8] A felperes a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatalnál indított eljárást az alperessel szemben, melyet a hivatal az FVFO/1609-4/2023. számú végzésével megszüntetett. Az indokolás szerint a felperes által kifogásolt gyakorlat érdemi vizsgálata elsődlegesen az egyedi szerződés értelmezését, ennek eredményeként pedig az egyedi szerződésben rögzített kötelezettség vizsgálatát feltételezi, melyre a hivatal hatásköre nem terjed ki, polgári jogi kérdések vizsgálatára a hivatalnak nincs hatásköre.

[9] A felperes keresetében elsődlegesen kártérítés, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címen kérte kötelezni az alperest 240.991.465,- forint, és az egyes részösszegek után járó késedelmi kamata megfizetésére. Kifejtette, hogy a szerződött mennyiségtől való eltérés esetére a szerződés 6. pontja értelmében pótdíj fizetésére nem köteles, ehhez képest azonban a havi elszámoló árról rendelkező 8.2. pont külön alkalmazandó képletet rögzít arra az esetre, ha a felperes az adott hónapban a fixált mennyiségnél kevesebb földgázt vesz át. Utalt a szerződés részét képező alperesi földgázkereskedelmi üzletszabályzat 7.11.10. és 7.11.1.3. pontjaira, mely a szerződött mennyiséghez képest alulvételezés esetét a vevő által elkövetett szerződésszegésnek minősíti, és lehetséges következményeként kártérítést, illetve pótdíjat határoz meg. Hivatkozott a 354/2022. (IX.19.) Korm.rendeletre, illetve az ennek módosításáról szóló 84/2023. (III.16.) Korm.rendeletre. Kifejtette, már a rendelet 2022. október 6-án bekövetkezett módosítástól kezdődően kiterjedt rá a rendelet személyi hatálya. A távhőszolgáltatás helyi önkormányzati feladat, Önkormányzatla a település területén a felperes – mint 100 %-ban önkormányzati tulajdonban álló engedélyes – révén biztosítja a távhőellátást. Az Alaptörvény 28. Cikke szerint elvart jogértelmezésnek az felel meg, hogy a rendelet szerinti helyi önkormányzat alatt azt a társaságot is érteni kell, amelyen keresztül a helyi önkormányzat megvalósítja kötelező feladatát, és amely így a földgázkereskedővel ténylegesen szerződik. Előadta továbbá, hogy a szerződés ténylegesen is átvételi kötelezettséget ír elő, figyelemmel az üzletszabályzat 7.11.10. b) alpontban írtakra, melyek alapján a kötelezően átveendő földgáz mennyiség a havi szerződött mennyiség 90 %-a. Szerinte a szerződés 4.3. és 6. pontja alapján is az rajzolódik ki, hogy a felek e 90 %-os mértéktől felfele eltértek, és a szerződött mennyiség egyúttal a minimális mennyiségnek is minősül. Ugyanakkor a minimális mennyiségre a rendelet szerinti 60 %-os korlát vonatkozik. A szerződés szerint az átadás-átvételi kötelezettség időtartama 2022. október 1. 6:00 órától 2023. október 1. 6:00 óráig tart. A minimális mennyiség át nem vétele az üzletszabályzat

7.11.1.3. e) alpont szerint szerződösszegés, e szerződösszegés következménye pedig a szerződés 8.2. pontja szerinti havi elszámoló ár alkalmazása. A felek közti szerződésnek az alulvételezésre irányadó havi elszámoló ár rendelkezése – jól lehet az nem minősül kötbérnek – azonban annak funkciójával bír. Bár a rendelet 7.§-a a kötbérre vonatkozik, de az Alaptörvény 28. Cikk szerinti jogértelmezési követelmény alapján kötbér alatt minden olyan, a földgázkereskedelmi szerződésekbe belefoglalt rendelkezést érteni kell, amely alulvételezés esetére a vevő részére szerződösszegés jogkövetkezményeként pénzfizetési kötelezettséget ír elő függetlenül annak elnevezésétől. A rendelet alapján a 2022. október 1. és 2023. szeptember 30. közötti időszakra vonatkozóan a kötbér, vagy a kötbér funkciójával bíró rendelkezések nem érvényesíthetők, illetve azokat nem kell teljesíteni. Miután a felperes az alperesi szankcióktól tartva megfizette a számlán szereplő összegeket, őt kár érte az alperes szerződösszegésének következményeként. Másodlagosan azzal érvelt, hogy az alperes a felperesi túlfizetésre nem volt jogosult, illetve a felperes olyan fizetést teljesített, melyre a szerződés alapján nem volt köteles. Az alperes a felperes rovására jogalap nélkül vagyoni előnyhöz jutott. Az alperes alkotmányossági aggályait a felperes megalapozatlannak tartotta. Álláspontja szerint a jogbiztonság és a szerzett jog alkotmányos védelme nem értelmezhető akként, hogy a múltban keletkezett jogviszonyokat soha nem lehet alkotmányos szabályozásokkal megváltoztatni.

[10] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, a 354/2022. (IX.19.) Korm.rendelet személyi hatálya csak részben, 2023. február 2-tól terjedt ki az alperesre, tárgyi hatálya pedig eleve nem terjed ki a felek között 2022. június 9-én létrejött szerződésre. A szerződés nem tartalmaz a felperest terhelő minimális földgázmennyiség átvételére vonatkozó kötelezettséget. A szerződés úgynevezett árkiegyenlítő mechanizmust tartalmaz, kötbért pedig az alperes a felperessel szemben soha nem érvényesített. A felperes jogértelmezése sem a rendelet szövegéből, sem a felek közti szerződésből és az Alaptörvény 28. Cikkéből sem következik. Egyébként a rendelet egyaránt súlyosan alaptörvény ellenes, ütközik továbbá az Európai Parlament és Tanács EU 2017/1938. számú rendeletével. Tévesnek tartotta azt a felperesi értelmezést, mely szerint a felperes tevékenysége alapján intézménynek minősülhetne. Hangsúlyozta, a felperes nem önkormányzat, hanem köztulajdonban álló gazdasági társaság, nem szerepel az állami és önkormányzati közfeladatkataszterben sem, részére sem jogszabály, sem az alapító okirat nem állapít meg közfeladatot. A felperes nyilvánvalóan nem költségvetési szerv, nem képezi részét a magyar államháztartás rendszerének és nem szerepel a Magyar Államkincstár által vezetett törzskönyvi nyilvántartásban sem. Az alperes kifejtette, a rendelet kizárólag azon szerződések esetén eredményez módosítást, ahol a felek között eredetileg ki volt kötve minimális földgázmennyiség, és a rendelet ezt csökkentette előbb 75, majd 60%-ra, feltéve, hogy ennél alacsonyabb mértékben a felek nem állapodtak meg. Ezen esetkörön kívül a rendelet nem alkalmazható és nem értelmezhető. A szerződés 6. pontja kifejezetten arról rendelkezik, hogy a felperesnek nincs átvételi kötelezettsége, így értelemszerűen e kötelezettség megsértéséhez sem társul kötbérfizetési szankció. Az üzletszabályzat 7.11.10. pontja úgy rendelkezik, hogy csak olyan esetben alkalmazandó kötbér, amikor kifejezetten van a felek között megállapodás az átadás-átvételi kötelezettség tekintetében, azaz ki van kötve kötelezően átveendő mennyiség. A szerződésben a felek által rögzített árképzési mechanizmus lényege, hogy a földgáz árát nem konkrét összeggel, hanem a tőzsdei árhoz kötött árképlettel határozták meg és fogadták el. Az árképzési képletek célja és rendeltetése az volt, hogy a rendkívüli volatilitást mutató energiapiaci árkörnyezet hatásait csökkentse. A felperes a rendelet szövegét az Alaptörvényre való hivatkozással próbálja Alaptörvénybe ütköztetve tárgyalni, illetve kiegészíteni, nem a rendelet alapján értelmezi a felek közti szerződést, hanem a szerződéshez próbálja meg igazítani a rendelet értelmét. A szerződés 8.2. pontjában

meghatározott árazás nem punitív természetű, nem szerződésszegéshez kapcsolódik, hanem a felperes fogyasztásához, ekként fogalmilag nem lehet kötbér sem. Az ellenérték megfizetésének kötelezettsége nem a szerződés megszegéséhez, hanem annak teljesítéséhez tapad. Egyébként az elszámolás alkalmazása több esetben negatív különbözetet eredményez a fix árazáshoz képest, negatív kötbér pedig fogalmilag kizárt. Hangsúlyozta, a szerződés szerinti mennyiségtől eltérő fogyasztás nem jelent szerződésszegést, az szerződésszerű fogyasztás, csak más árazás vonatkozik rá. Az üzletszabályzat 7.11.10. b) pontja csak arra az esetre írja elő a 90%-os minimális átvételi kötelezettséget, ha a felek megállapodtak kötelező átvételi mennyiségről. Ilyen viszont a felek között létrejött szerződésben nem szerepel. A havi elszámoló ár a vevő által átvett teljes energiamennyiségre vonatkozik, tehát nem a szerződött mennyiségtől való eltérésre. Ha a bíróság álláspontja szerint a szerződés 8.2. pontja mégis kötbér funkciójú elszámolást jelentene, az alperes az ebből eredő igényét jogszerűen érvényesíthette. A rendelet 7. §-a a hatályba lépése előtt érvényesített és teljesített követeléseket nem érinti, nem is érintheti, hiszen azok a hatályos jogszabályoknak megfelelően jogszerűen lettek kiszabva.

[11] Az alperes viszontkeresetében 13.113.470.- forint, a földgáz adásvételi szerződésből eredő díjtartozás megfizetésére kérte kötelezni a felperest, illetve ezen összegből 6.081.137.- forint után 2023. április 12-től, 2.571.344.- forint után 2023. május 10-től, 2.951.205.- forint után 2023. június 7-től, 879.440.- forint után 2023. július 12-től, 630.344.- forint után 2023. augusztus 9-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamat megfizetésére. Előadta, hogy a 2022. decemberi, a 2023. januári, februári, márciusi és április időszakra vonatkozó számlák ellenértékét a felperes késedelmesen teljesítette, melynek folytán késedelmi kamatot számított fel. Az üzletszabályzat 7.11.3. pontja alapján a felperesi teljesítést elsődlegesen a késedelmi kamatra, másodlagosan díjtartozásra számolta el. Így a felperesnek az elszámolt késedelmi kamattal egyező hátralékos tőketartozása maradt fenn.

[12] Az alperes a viszontkereset elutasítását kérte. Az ellenkérelemben lényegében a kereseti tényelőadásban és az ahhoz kapcsolódó jogi érvrendszerben foglaltakat ismételte meg. Hangsúlyozta, hogy a 354/2022.(IX.19.) Korm.rendelet személyi és tárgyi hatályára tekintettel a szerződéses mennyiségtől a rendeletben foglalt százalékos mértékekre tekintettel eltérhetett, az eltérések folytán az alperes vele szemben pótdíjat, szankciós jellegű, gazdaságilag hátrányos pótlólagos elszámolási módszert nem alkalmazhatott volna. A különbözeti számlákat úgy fizette meg, hogy azokkal kapcsolatban fizetési kötelezettsége nem volt, így a fizetési kötelezettség esedékessége és lejárta hiányában az önként megfizetett tőke után alaptalan a késedelmi kamatigény.

[13] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 13.113.470,- Ft-ot, és ezen összegből 6.081.137,- Ft után 2023. április 12-től, 2.571.344,- Ft után 2023. május 10-től, 2.951.205,- Ft után 2023. június 7-től, 879.440,- Ft után 2023. július 12-től, 630.344,- Ft után 2023. augusztus 9-től a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 7.395.018,- Ft perköltséget. Az indokolásban rögzítette, hogy a felek között alapvető tényállásbeli vita nem volt. A felek eltérően értelmezték a közöttük létrejött földgáz adásvételi szerződést és az ahhoz kapcsolódó üzletszabályzatot, illetve az egyes intézmények földgázfelhasználásának szabályozásáról szóló 354/2022. (IX.19.) Korm.rendelet szabályait, különösen a rendelet személyi és tárgyi hatályára vonatkozó rendelkezéseket. Az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy a felperes a kormányrendelet személyi hatálya alá csak 2023. február 2. napjától

tartozik, viszont a rendelet tárgyi hatálya a felek közti gáz adásvételi szerződésre nem terjed ki. Részletesen idézte, hogy a Korm.rendelet 1. § a) pontjának szövege későbbi módosítások folytán hogyan változott 2022. október 6. napjával, illetve 2023. február 2. napjával. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 7. § (1) bekezdésének idézése mellett kifejtette, a felperes nem minősül költségvetési szervnek, gazdasági társaság, mely a magánautonómia viszonyaira épülve működik, jogalanyisága, keletkezése, működése és megszűnése, valamint a gazdasági élet egyéb szereplőivel való viszonyai magánjogi módszerekkel szabályozandók. A kormányrendelet alkalmazása során olyan gazdasági társaságnak sem tekinthető, amely felett az állam rendelkezik többségi befolyással vagy közvetett befolyással. A rendelet értelmezése során a felperes által hivatkozott ún. jogalkotó szándéka szerinti értelmezés a jogtudományban és a joggyakorlatban is elfogadott értelmezési elv, azonban az ilyen típusú értelmezés eredménye nem állhat ellentétben a jogszabály szövegével, annak nyelvtani értelmével. A kormányrendelet 2023. február 2. napjától hatályos 1. § a) pont ac) alpontja értelmében intézménynek minősül az a gazdasági társaság is, amely felett a helyi önkormányzat rendelkezik a Ptk. 8:2. § szerinti többségi befolyással vagy közvetett befolyással, így a felperesre a kormányrendelet hatálya csak ezen időponttól kezdődően terjed ki. A Korm.rendelet tárgyi hatálya azért nem terjed ki a peres felek közti gáz adásvételi szerződésre, mert a rendelet 1. § b) pontja szerint minimális földgázmennyiség alatt a földgázkereskedelmi szerződésben kikötött, a felhasználó által kötelezően átveendő földgázmennyiséget kell érteni, a szerződés azonban nem tartalmaz minimális átvételi kötelezettséget. A szerződés meghatározza a szállítási időszakra vonatkozó szerződött mennyiséget, annak egyes hónapokra eső összegét, a szerződött mennyiségtől való eltérésre pedig a szerződés 4.3. pontja ad lehetőséget, utalva a 6. pontban írtakra. Eszerint a szerződött mennyiségtől való eltérés esetén a vevő pótdíj fizetésére nem köteles. Az alperes üzletszabályzatának 7.11.10. pontja ugyan tartalmazza, hogy ellenkező rendelkezés hiányában a minimális mennyiség megegyezik a szerződés szerinti szerződött mennyiség 90%-ával, és alulvételezés esetére pótdíjat ír elő. Azonban e kikötés csak abban az esetben irányadó, ha a felek a szerződésben átadás-átvételi kötelezettségben állapodtak meg, illetve e kötelezettségnek van egy minimuma. Ilyen feltételt a felek között létrejött egyedi szerződés nem tartalmaz, a szerződés 6. pontjának címéből, az ehhez kapcsolódó kikötésből, a szerződés 4.3. pontjával való összevetésből az következik, hogy a felperesnek, mint vevőnek nincs olyan kötelezettsége, hogy minimális mennyiséget átvegyen és az átvételnek nincs felső korlátja sem. A szerződés e körben eltérően szabályoz az üzletszabályzattól, ezért az üzletszabályzat 7.6. pontja értelmében a szerződésben írtak irányadók. Mindezekből következően a felperes részéről a szerződött mennyiségtől való eltérő mértékű vételezés nem valósított meg szerződésszegést, vele szemben pótdíj alkalmazására nem került sor. A szerződés 8.2. pontja szerinti havi elszámolóár nem pótdíj, hanem az elfogyasztott gáz ellenértéke azokban a hónapokban, amikor az elfogyasztott mennyiség eltér az adott hónapra fixált mennyiségtől. A felek szerződésére nem vonatkozik a 354/2022. (IX.19.) Korm.rendelet, így nem volt relevanciája a kormányrendelet alaptörvény ellenessége vizsgálatának és a rendelet esetleges uniós jogba való ütközésének sem. A felperes részéről az alperes felé túlfizetés nem történt, nincs olyan összeg, amely akár szerződésszegéssel okozott kár, akár jogalap nélküli gazdagodás címén visszajárna.

[14] A törvényszék a viszontkereset körében rámutatott arra, nem volt vitatott, hogy az alperes részéről a számlázás a szerződésben foglaltaknak megfelelően történt. Nem volt vitatott az sem, hogy a felperes a viszonykeresetben hivatkozott időpontokban és részletekben fizette meg a 2022. decemberi, a 2023. januári, februári, márciusi és áprilisi időszakra vonatkozó számlák ellenértékét. A felperes azt sem vitatta, hogy az egyes összegeket a számlában megjelölt teljesítési határidőn túl teljesítette. Mivel a felperes az alperes által

alkalmazott számítást, tehát a viszontkereset összecsúszását sem vitatta, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 266. § (1) bekezdésének alkalmazásával tényként rögzítette, hogy a viszontkeresettel érintett időszakban a felperes az alperesi számlák ellenértékét késedelmesen teljesítette. Az alperes az üzletszabályzat értelmében jogosult volt a felperes részteljesítéseit elsődlegesen a késedelmi kamatra, másodlagosan a díjtartozásra elszámolni, így a fennálló tőketartozás összegében a viszontkeresettel egyezően marasztalta az alperest.

[15] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen az elsőfokú határozat megváltoztatását, az alperes kötelezését kérte 240.991.465,- Ft tőkeösszeg és késedelmi kamatai megfizetésére kártérítés jogcímén. Másodlagosan ugyanezen tőkeösszeg és késedelmi kamatai megfizetésére kérte az alperes kötelezését jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. Harmadlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Negyedlegesen az elsőfokú határozat megváltoztatását, a viszontkereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a jogszabály teleologikus értelmezése elsőbbséggel bír a nyelvtani értelmezéssel képest, előbbi interpretáció megelőzi az utóbbi módszert, sőt még ellentétben is állhat vele. Eseti döntések idézése mellett azzal érvelt, hogy a teleologikus jogértelmezés keretében a bíróságoknak elsősorban a jogalkotó által meghatározott célt kell figyelembe venniük. A jogszabályok értelmezése során nemcsak a nyelvtani, hanem a logikai, rendszertani és teleologikus értelmezés is alkalmazandó. Alkotmánybírósági határozatok idézésével a visszamenőleges hatályú jogalkotás körében azzal érvelt, hogy a jogbiztonság és a szerzett jog alkotmányos védelme nem értelmezhető akként, hogy a múltban keletkezett jogviszonyokat soha nem lehet alkotmányos szabályozásokkal megváltoztatni. A kormány az elérhető árú földgázellátás biztosítására rezsivédelmi ellátási szolgáltatásként a lakosság egészségének és testi épségének védelmére vezette be a 354/2022. (IX.19.) Korm.rendelet szerinti szabályozást, amely megteremtette a kötelezően átveendő mennyiséghez képest alulvételezés esetén a gazdasági hátrányok, így a gázkereskedői szankció alóli mentességet a közcélú energiaellátók számára. A felperes megszerezte azt a jogot, hogy a rendeletben kikötött minimum mértékű földgázmennyiség átvételével a gázkereskedőjével kötött szerződéses rendelkezésektől eltérően szankciómentesen vételezhessen energiát elérhető áron, megelőzendő a kereskedői kedvezőtlen árkompenzációk alkalmazását. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem feltétlen, a tilalom kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő jogalkotásra irányadó, viszont nem terjed ki a jogszabályok módosíthatóságának időbeli korlátozhatóságára. A jogalkotó élhet a visszamenőleges hatályú jogalkotás eszközével akkor, amikor új jogosultságot állapít meg, meglévő jogosultságot terjeszt ki, vagy valamely jog korlátozását oldja fel. Megjegyezte, hogy már a kormányrendelet eredeti szövege tartalmazta azt a kitételezt, hogy a rendelet alapján keletkező vagyoni hátrány az intézményre nem hátrítható át. Az alaprendeletet módosító kormányrendelet 7. §-a szerint a 2022. október 1. napja és a 2023. szeptember 30. napja közötti időszakra vonatkozóan a minimális földgázmennyiségen felül át nem vett földgázmennyiség miatt keletkezett kötbérigény nem érvényesíthető, továbbá a módosító rendelet hatálybalépésének napját megelőző napig érvényesített, de nem teljesített kötbér összegét nem kell teljesíteni. A módosító rendelet hatálybalépésekor a felperes az alaprendelet jogosulti körébe tartozott, ezért az Alaptörvénynek megfelelő jogszerű visszamenőleges hatállyal mentesült nemcsak a kötbér megfizetése, hanem minden gazdasági hátrányos elszámolási kötelezettség alól, így az alperes által alkalmazott hátrányos kompenzáló ár megfizetése alól is. Ugyan a módosuló rendelkezéseket hatályba léptető előírások nem tartalmaztak sem a hatálybalépést megelőző időszakra irányuló visszamenőleges alkalmazásra vonatkozó előírást, de a rendelet indokolásából megismerhető jogalkotói szándék az volt, hogy kiterjessze a kereskedők által okozott vagyoni hátrány alóli

védettség személyi körét visszamenőlegesen is a kormányrendelet 2022. októberi hatálybalépéséig. Egyértelmű jogalkotói szándék volt, hogy a védettség hatálya az önkormányzatra kiterjedjen, azonban a félreértelmezés lehetősége miatt kiigazította, egyértelműsítette a jogszabály szövegét. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben nincs jelentősége annak, hogy a felek közötti szerződés tartalmaz-e pótdíjfizetési kötelezettséget alulvételezés esetére. A lényegi kérdés az, hogy a szerződés tartalmaz-e minimális átvételi kötelezettséget, és az alperes által alulvételezés esetére alkalmazott elszámoló ár valójában a büntető, szankcionáló jogi természete miatt kötbérnek tekintendő, attól függetlenül, hogy a szerződésben nem kötbér néven illeték ezt a kikötést. Eseti döntésekre utalással azzal érvelt, hogy a kötbér kikötésénél az elnevezés, a szóhasználat nem döntő kritérium, e kötelem biztosíték megállapításának nem feltétele az, hogy a felek a „kötbér” szót használják. Nem a szóhasználat dönti el valamilyen kikötés jogi minősítését, hanem az, hogy a felek kétségtelen szándéka szerint milyen funkciót volt hivatva betölteni. A felperes megismételte korábban már kifejtett jogi álláspontját, miszerint az alperes a fixált mennyiséghez képest bármilyen irányban való eltérés esetén pönalizáló jellegű pótlólagos elszámolási módszert alkalmazott, illetőleg, hogy a felek szerződése tartalmazott kötelezően átveendő földgázmennyiségre vonatkozó szabályt. Álláspontja szerint a kormányrendeleti szabályozás személyi és tárgyi hatályának megfelelt ő is és az általa kötött szerződés is, ezért az alperes szankciós jellegű, gazdaságilag hátrányos pótlólagos elszámolási módszert nem alkalmazhatott volna, a rendeleti szabályozás szerinti minimumérték és a kompenzáló számlák különbözetét nem lett volna köteles megfizetni, az részére visszajár. A különbözeti számlafizetési kötelezettség esedékessége és lejárta hiányában az önként megfizetett tőke után az alperes által követelt késedelmi kamatigény alaptalan, így alaptalan a viszontkeresettel érvényesített igény.

[16] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy a felperes által hivatkozott teleologikus jogértelmezés nem eredményezhet contra legem jogértelmezést. Márpedig a kormányrendeletet módosító jogszabályok hatályba léptető rendelkezései egyértelműen a másnapi hatálybalépést írták elő. Ugyanakkor a kormányrendelet személyi hatálya kiterjesztésre került a felperesre is, de ez csak a módosítás hatálybalépését követő jövőbeni kötelezettségeit érinthette. Fenntartotta, hogy alaptörvényellenesnek tartja a kormányrendeletet, ez azonban a per szempontjából nem bír relevanciával, mivel a kormányrendelet hatálya nem terjed ki a felek szerződésére. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy 2023. február 2. napja előtt a rendelet hatálya nem terjedt ki a felperesre, illetve a felek szerződése nem tartozik a rendelet hatálya alá. A felperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy a kormányrendelet személyi hatályának kiterjesztését követően visszamenőlegesen kiterjed rá a rendelet hatálya, mivel a kormányrendeletet módosító mindkét rendelet a kihirdetését követő napon lépett hatályba. A Kúria Kfv.37.916/2022/7. számú precedensképes határozatára utalva kifejtette, az Alaptörvény 28. cikke nem jogosítja fel arra a bíróságot, hogy a jogszabályoknak nemlétező tartalmat tulajdonítson. Jelen esetben nincs szó visszamenőleges hatályú jogalkotásról, arra egyébként is csak szűk korlátok között van lehetőség, az Alkotmánybíróság erre vonatkozó tesztje alapján. Amennyiben a kormányrendelet a felek jogviszonyára alkalmazandó lenne, úgy a kormányrendelet alaptörvényellenességének megállapítása céljából az Alkotmánybíróság egyedi normakontroll eljárásának lenne helye. Az elsőfokú ítélet helyesen tartalmazza, hogy 2023. február 2. napja előtt a rendelet személyi hatálya nem terjedt ki a felperesre, kitérve arra is, hogy a felperes nem minősül költségvetési szervnek, hiába próbálta a felperes a kormányrendelet személyi körét kreatív jogértelmezéssel bővíteni. A felperes fellebbezésében sincs figyelemmel arra, hogy a felek szerződése nem tartalmazott átadás-átvételi kötelezettséget, sem kötelezően átveendő minimális mennyiséget, sőt azt kifejezetten kizárta. A kormányrendelet csak azon szerződések esetében alkalmazandó, ahol volt eredetileg

kikötve minimális földgázmennyiség, ezen tárgyi esetkörön kívül a kormányrendelet nem alkalmazandó és értelmezhetetlen. Egy konkrét szerződéstípusra és egy konkrét személyi körre vonatkozik, amelynek egy adott rendelkezését, az iparágban „take or pay”-nek nevezett klauzulát a kormányrendeletben meghatározott módon helyettesíti. Megismételte érvelését, hogy mivel nem volt kötelezően átveendő mennyiség, így ahhoz nem tapadt kötbér sem a szerződésben. A szerződés szerinti árazási mechanizmus nem punitív természetű, nem szerződésszegéshez kapcsolódik, hanem a felperesi fogyasztáshoz. A felperes alaptalanul sérelmezi a viszontkeresetnek helytadó döntést, e körben az elsőfokú bíróság helyesen utalt a felperes által nem vitatott tényekre.

[17] A fellebbezés nem alapos.

[18] Az elsőfokú ítélet a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő, az elsőfokú bíróság az okirati bizonyítékokat helyesen, okszerűen értékelte (Pp. 279.§ (1) bekezdés), döntése kiterjedt a felperes által keresettel, az alperes által viszontkeresettel perbevitt valamennyi jogra, kérelemre (Pp. 341.§ (1) bekezdés), a felperesétől eltérő jogértelmezése az ítélet hatályon kívül helyezését nem alapozza meg.

[19] Az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállás alapján helyes jogkövetkeztetésre jutva utasította el a keresetet és tartotta alaposnak a viszontkeresetet. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokaival is egyetértett, azokat részletesen megismételni nem kívánja, így azokra csak utal (Pp. 386. § (4) bekezdés).

[20] A felperes álláspontjától eltérően sem 354/2022. (IX.19.) Korm.rendelet rendelkezéseiből, sem az azt módosító – a kihirdetést követő napon hatályba lépő – jogszabályokból nem következik, hogy a felperes visszamenőleges hatállyal szerzett volna olyan jogosultságot, amely eredetileg a felek szerződése alapján őt nem illette. A felperes maga is idézte a visszamenőleges hatályú jogalkotás tekintetében az Alkotmánybíróság határozatai által lefektetett zsinórmértéket. Eszerint a magánjogi jogalanyok mellérendeltségen alapuló jogviszonyában az alperest, mint eladót megillető jogosultságok visszamenőlegesen nem csorbulhattak, szerződéses kötelezettségei nem nehezülhettek el.

[21] A felperes által másodfokú tárgyaláson hivatkozott, a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 87.§-a a perbeli szerződéstől teljesen eltérő jogviszonyokra vonatkozik, mindemellett az ítéltábla a hivatkozott jogszabályhely és a perbeli jogvita tekintetében analógiát nem látott alkalmazhatónak, még távoli összefüggést sem talált.

[22] A fellebbezésben foglaltakra az ítéltábla kiemeli, hogy a felperes gazdasági társaság 2023. február 2. napját megelőzően nem tartozott a 354/2022. (IX.19.) Korm. rendelet személyi hatálya alá, nem minősült költségvetési szervnek, illetve olyan gazdasági társaságnak sem, amely felett az állam rendelkezik többségi vagy közvetett befolyással. A felperes által előtérbe helyezett teleologikus értelmezés előbbi álláspontot támasztja alá. Ha ugyanis a jogalkotó eredeti szándéka az lett volna, hogy a rendelet személyi hatálya a felperesre és a hasonló gazdasági társaságokra kezdettől fogva kiterjedjen, akkor a felperesnek ennek érdekében nem kellett volna eljárnia a minisztériumnál és a módosító jogszabály nem tartalmazott volna személyi hatályt felperesre kiterjesztő rendelkezést.

[23] Helyesen ítélte meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a Korm. rendelet tárgyi hatálya sem terjedt ki a felek közötti földgáz adásvételi szerződésre, mert a szerződés nem tartalmaz minimális átvételi kötelezettséget. A fellebbezésben hangsúlyozott, az Alaptörvény 28. cikkében deklarált teleologikus, a jogszabály céljának megfelelő értelmezés nem fordíthatja át a kormányrendelet nyilvánvaló nyelvtani értelmét. A fellebbezési ellenkérelem helytálló hivatkozása szerint a kormányrendelet csak azon szerződések esetében alkalmazandó, ahol volt eredetileg kikötött minimális földgázmennyiség, melyet a vevő átvenni volt köteles. Az alperes üzletszabályzata minimális mennyiségre vonatkozó 7. 11. 10 pontja – ugyancsak helyesen – csak akkor irányadó, ha a felek a szerződésben minimális átadás-átvételi kötelezettségben állapodnak meg. A konkrét szerződés 6. pontja szerint azonban a felperesnek nem volt minimális átvételi kötelezettsége. A „szerződött mennyiség”, illetőleg annak havi szintű bontása külön szerződéses rendelkezés hiányában semmiképpen nem azonosítható kötelezően átveendő havi földgázmennyiséggel.

[24] A felek közötti elszámolásra, a földgáz ellenértékére vonatkozó szerződéses rendelkezések a felperes álláspontjától eltérően nem bírnak pőnalizáló funkcióval. A szerződés 8.2. pontja szerint alkalmazandó havi elszámoló ár sem pótdíjnak, sem pedig a kötbérnek nem értelmezhető. A kötbérrel a kötelezett csak szerződésszegés esetén tartozik (Ptk. 6: 186. § (1) bekezdése), a konkrét esetben azonban a szerződött mennyiségétől eltérő vételezés nem valósított meg szerződésszegést. A képlettel meghatározott ár megfizetésével a felperes nem szerződésszegés jogkövetkezményét viseli, hanem az alperesi szolgáltatás ellenértékét teljesíti, éppen ennek elmaradása valósítana meg szerződésszegést.

[25] Kellő alap nélkül vitatta a felperes a viszontkereset alapját képező, a különbözeti számlák utáni késedelmi kamat követelést, mivel kétségtelen volt a felperes teljesítési határidőn túli fizetése. A felperesi teljesítések alperes általi, részben késedelmi kamatra történő elszámolása a viszontkeresettel egyező összegű hátralékos tőketartozás eredményezett.

[26] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében, helyes indokai alapján helybenhagyta.

[27] A fellebbezés eredményre nem vezetett, a felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes által Pp. 81. § (1) bekezdése szerint felszámított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. Az ítéltábla a jogi képviselő munkadíját a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja, (5) bekezdése, 4/A.§-a szerint állapította meg, a 3.§ (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben. A másodfokú bíróság figyelemmel volt a magas pertárgyértékre, azonban arra is, hogy a jogi képviselő tevékenysége a fellebbezési ellenkérelem megszerkesztésére és a tárgyalási jelenlétre korlátozódott, a felperes fellebbezési érvelése az elsőfokú eljárás során előadottakhoz képest jelentős novumot nem tartalmazott.

Győr, 2025. február 13.

Győri Ítéltábla
II/F.Gf.20.137/2024/7/I.

12

Dr.Ferenczy Tamás s.k.

Dr.Konarik Attila s.k.

Dr.Mészáros Zsolt s.k

.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró